

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm|| Maii Et Ivnii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258 - 10263

De S. Mamerto episc. Viennensi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77393)

baiulatur. Angelus enim Domini veniens (vt in ipsa passionis eius narratur historia) & vinculum soluit, & beatum martyrem ad orationis suae cellulam reuocauit.

Imitemur hunc egregium virum dilectissimi, sanctè viuendo, carnis incentiua frenando, mundi gloriã contemnendo. Beati nos martyres in operatione precedant, vt sancti Angeli nobis in tribulatione succurrant. Delicatus siquidem miles est, qui ante vult triumphare, quàm arma conferere: prius triturare, quàm rura proscindere.

Defunt nonnulla.

Inter hos sanè principes & celestis militiæ bellatores beatus Anthimus insignis enituit, quòd & crucientis impiorum manibus in persecutione non cessit, & in pace positus, insurgentium portenta vitiorum spiritali virtutum mucrone truncauit. Carnis suae membra tormentis exposuit, interioris hominis viscera illaesa seruatit. Caput non timuit feruenti gladio subdere, vt Christo capiti mereretur inseparabiliter adherere.

Hic deest aliquid.

Imitemur, dilectissimi, fidem martyrum, per quam vincentes regna terrarum, adepti sunt premia promissa caelorum. Sit ergo fides nostra solida, sit vera, sit robusta, vt nunc cundo per fidem, perueniamus ad speciem: nunc videndo per aenigmatis speculum, quandoque perducamur ad ipsius summæ veritatis obrutum, vbi nunc beatus martyr Anthimus, deposita sarcina corruptibilis carnis, stolam adeptus est Angelicæ claritatis. Ecce enim inter ignitos supernæ Hierusalem lapides emicat. Ecce inter purpuratas martyrum legiones victor & coronatus exultat. Consummato quippe gloriosi certaminis cursu, eundem ipsum in premio remunerationis accepit, qui factus est & precium cum redemit, Iesum Christum Dominum nostrum, Amen.

DE S. MAMERTO VIENNENSI EPISCOPO, EX ADONE AEQUE VIENNEN. EPISCOPO, ET GREGORIO

Turonensi. Non est autem, quòd putet lector, nos hic vitam eius edere, sed propter Litanias illas solennes, quæ ante Christi Ascensionem fiunt in Dei Ecclesia, pauca hæc ex memoratis Patribus descripsimus, quæ tum ad eius declarandam sanctitatem faciunt, tum etiam ad Litaniarum harum ostendendam antiquitatem.

Mamertus Viennensis episcopus insignissimus habetur. Qui inter alia mirifica, ob imminentem cladem ante Ascensionem Domini solennes instituit litanias. Sic Ado in Chronicis Aetate 6. Anno 396. Idem rursus eadē aetate, Anno 452. Clodoueus rex post victoriã Alemãnorũ, 15. anno regni sui credens baptizatur. Inde Burgundiã sibi subegit, & Gundobaldum atq; Gundegisilum fratrem eius ad tributa coegit. Hoc tempore beatissimus Mamertus Viennensis episcopus cladem imminentem lachrymis & precibus suis à Viennensium vrbe remouit. Siquidem incēdia crebra, terræmotus assidui, nocturni sonitus cuidã totius vrbs funeri prodigiosum quiddam ac terale minantes: populosis hominũ conuentibus domestica syluestrium ferarum species obuersabatur: lupi, vrsi, ac cerui naturaliter pauidi, per angusta portarum vsque ad fori lara penetrabant. Quid multis? Imminente solennitate vigiliarum, qua celebrari festum Dominicæ Resurrectionis annua consuetudo poscebat, ædes publica, quam præcelso ciuitatis Viennensium vertici sublimitas in immensum fastigata sustulerat, flammis terribilibus conflagrare crepusculo cœpit. Interpolatur nuncijs discriminis iucunditas & sublimitatis: pleno timoribus populo, ecclesia vacuatur. Omnes nanque similem facultatibus vel domibus proprijs casum de quadam præmientis incendij arce metuebant. Perstitit tamen coram festiuis altaribus inuidus antistes S. Mamertus, & calorem fidei suæ accendens flumine lachrymarum, permissam ignibus potestatem incendio abscedente compescuit. Desperatione deposita, reditur ad ecclesiam, in eaque vigiliarum nocte sancti Paschæ concepit animo Rogationes, atque ibi cum Deo tacitus definiuit, quicquid hodiè psalmis ac precibus mundus inclamat. Hactenus Ado, cui valdè consentanea scribit Gregorius Turonensis lib. 2. Historiæ Francorum, cap. 34. in hæc verba:

Clodoueus rex baptizatur.

Clades Viennensium.

solennitatis legendū puto.

Litaniarum institutio.

Magnæ facundię beatus Auitus refert in quadam Homilia, quam de Rogationibus scripsit, has ipsas Rogationes, quas ante Ascensionis Dominicæ triumphum celebramus, à Mamerto, ipsius Viennensis vrbs episcopo, cui & hic eo tempore præerat, institutas fuisse, dum vrbs illa multis tereretur prodigijs. Nam terræ motu frequenti quatiēbatur: sed & ceruorum atque luporum feritas portas ingressa, totam, vt scripsit, vr̄bem nihil metuens oberrabat. Cumque hæc per anni circulum gereretur, aduenientibus Paschalis solennitatis diebus, expectabat misericordiam Dei plebs tota deuotè, vt vel hic magnæ solennitatis dies huic terrori terminum daret. Sed in ipsa gloriose noctis vigilia, dum Missarum celebrarentur solennia, subito palatium regale intramuraneum diuino igne succenditur. Pauore omnibus perterritis, & ecclesiam egressis, credentibus ne aut hoc incendio vr̄bs tota consumeretur, aut certè disrup̄ta tellure dehisceret: sanctus sacerdos prostratus ante altare, cum gemitu & lachrymis Domini misericordiam imprecatur. Quid plura? Penetrauit excelsa poli oratio pontificis in clyti, restinxitque domus incendium flumen profluentium lachrymarum. Cumque hæc agerentur, appropinquante Ascensione, vt iam diximus, maiestatis Dominicæ, in dicit populis ieiunium, ostendit orandi modum, edendi seriem, erogandi hilarem dispensationem. Cessantibus quoque exinde terroribus, per cunctas prouincias dispersa facti fama, cunctos sacerdotes imitari commonuit, quod sacerdos fecit in fide. Quæ usque nunc in Christi nomine per omnes ecclesias in compunctione cordis & contritione spiritus celebrantur. Ita Gregorius Turonensis. Meminit harum Rogationum etiam Sidonius lib. 5. Epist. 14. inter cetera dicens: Rogationum solennitatem primus Mamertus pater & pontifex reuerendissimo exemplo, vtilissimo experimento inuenit, instituit, inuexit, in quibus ieiunatur, oratur, psallitur, fletur. Vide plura apud eundem lib. 7. Epist. 1.

S. Mamertus suis precibus Deum placat.

VITA S. GANGVLPHI MARTYRIS, SCRIPTA
A QVODAM EX FIDELI ALIORVM RELATIONE,
sed interdum verbosius. Itaque & stylus passim nonnihil mutatus est, & pleraque comprehensius reddita per F. Laur. Surium. Extat in antiquis ijsque egegijs MS. Codicibus.

PROLOGVS AVTHORIS.

VENERANDA beatissimi Gangulphi, Confessoris Christi & martyris commemoratio, literis venit consignanda: qui post priscos illos sanctos eorum imitatione clarus existens, tanquam iubar splendidissimum in orbe refulsit. Et licet instituto laicus fuerit, at tamen contra antiqui hostis tentationes pugnavit viriliter, & tandem vt emeritus miles, cum triumpho bonorum operum migravit ad illam patriam verè beatam, felicitate fruiturus sempiterna. Verè beatum illum & gloriosum, qui mundo iam in deteriora prolabente & plurimis à via veritatis exorbitantibus, à iustitiæ recto itinere non deflexit. Cuius tota conuersatio rectè viuendi alijs exemplum fuit: cui cum Apostolo viuere Christus fuit, & mori lucrum: qui denique conuenienter Prophetica admonitioni, spiritale canticum in tuba ductili & voce tubæ corneæ iugiter Domino modularus est. Tuba ductilis, quæ crebris ictibus ex metalli massa producitur, carnis mortificationem significat. Itaque ille Deo in tuba ductili canit, qui carnem suam crucifigit cum vitijs & concupiscentijs, qui castigat corpus suum & in seruitutem redigit, vt disciplinis cælestibus extenuatum & productum, supernam possit edere melodiam. Tuba autem cornea, cælestem designat conuersationem. Cornu enim ex carne nascitur, sed carnem excedens, carnem mollitiem mutat in osseam firmitatem. Psallit ergo Deo in tuba cornea, qui in carne ambulans, non secundum carnem militat: qui ea, quæ sursum sunt, sapit & quarit, non quæ super terram. Talis certè huius B. Gangulphi nostri conuersatio, talis eius tota vita fuit: nempe sancta, innocens, fide integra, spe robusta, charitate affluens, cunctis denique virtutibus conspicua. Quam sanè multum dolemus nusquam nos scriptam reperire potuisse, cum non dubitemus non destuisse, qui eius miracula literis mandârunt: sed crebris barbarorum incursionibus, omnia longè lateque vastantium, sicut

Philip. 1.

Psal. 97.
Tuba ductilis.

Tuba cornea.